

Ecce, mitto angelum meum
(kázání na 3.neděli adventní, Q77)

‘*Ecce, mitto angelum meum*‘ stojí v evangeliu a německy se tím říká: „Hle, já posílám svého anděla.“

Za prvé musíme vědět, co je anděl, poněvadž jedno slovo Písma říká, že budeme jako andělé.

Jeden mistr říká, že anděl je obrazem Božím. A jiný říká, že je podle Boha utvořen. A třetí zase říká, že anděl je čirým zrcadlem, které v sobě - nakolik je to možné - obsahuje a nese podobu božské dobroty a boží čirosti, mlčení a skrytosti boží. A jeden říká, že je čirým světlem rozumu, odděleným ode všech materiálních věcí. A těmto andělům budeme rovni.

Každý, kdo nějak poznává, musí poznávat ve světle, jež existuje v čase, neboť kdykoli myslím, myslím ve světle, jež je časné a v čase. Ale anděl poznává v nadčasové a věčném světle. Proto jeho poznání probíhá ve věčném teď. Ale člověk poznává v časném teď. A časný okamžik je tou nejmenší částčkou času. Odejmi tuto minimální částčku a jsi ze všech stran obklopen časem, který je tvým vlastnictvím. Tohle nebo tamto není všechno, protože dokud jsem to či ono a mám to či ono, nejsem vším, ani vše nevlastním. Odvrz ale to, že jsi ještě tím či oním a že stále to či ono máš, a jsi vším a máš vše, a tak, ať jsi stále zde nebo tam, jsi přesto všude. A také, byť jsi stále tím či tím, jsi vším.

Anděl ve svém řádu je a vnímatelně působí a neustále se projevuje, a to v rozumovém bytí. Proto je jeho bytost všem věcem velice vzdálena. Co je mnohé a rozlišené, tomu je velice daleko.

Pohovořme ještě trošku o tom slově: Já posílám“. Jeden biblický výrok neuvádí zájmeno „já“, ale jiný toto „já“ vyjadřuje. Prorok říká: Já posílám anděla, ale evangelista zamlčuje jméno „já“ a říká: „Hle, posílám anděla.“

A co to asi má znamenat, že jeden biblický výrok zamlčuje jméno „já“?

Za prvé to znamená boží nevýslovnost, neboť Bůh je nepojmenovatelný a čirost jeho podstaty je slovem nezachytitelná, ježto Boha žádé slovo nevysloví a nepojme, neboť je pro všechny tvory nevýslovný a slovem nepojatelný.

Za druhé to znamená, že *duše* je nevýslovná a beze slov; jestliže se uchopí ve své vlastní podstatě je také slovem nezachytitelná a nepojmenovatelná a žádné slovo ji nedokáže zachytit, poněvadž to je nade všechna pojmenování a nade všechna slova. to tedy znamená to vypuštěné slůvko „já“ - ježtopro to není slov ani jazyka. Za třetí, to je to, že Bůh a duše jsou tak velice jedno, že Bůh nemůže mít žádnou vlastnost, která by ho odlišovala od duše a nemůže být natolik jiný, aby nemohl říci: „Já posílám svého anděla“ a odlišil se tak od duše. Kdyby řekl „já“ mínil by tím něco od duše odlišného. Proto se zamlčuje zájmeno „já“, že je s duší tak zajedno, že Bůh nemůž

mít žádnou vlastnost a že se o Bohu nemůže říci to ani ono, co by naznažoval jeho odlišnost či jinakost vůči duši.

A z druhé strany: Že Písmo tvrdí „Já posílám“ má vyjádřit původní jsooucnost boží - že je Bůh samojediný, zatímco ostatní věci jsou v Bohu a od Boha a že mimo Něj a bez Něj nic doopravdy není, protože ostatní tvorové jsou oproti Bohu ničemní a vůbec nic. Proto, to, co jsou doopravdy, tak jsou pouze v Bohu a proto je Bůh vpravdě samojediný. A atk slovo „já“ zde znemaná jsooucnost bžské pravdy, ježto je projevem bytí v existenci. Tím prokazuje svoji jedinnost.

Za druhé tím míní, že Bůh není oddělen od veškerenstva věcí, ježto Bůh je ve všem, je všemu uvnitř blíže, než si je samo. Bůh tedy není od ničeho oddělen. A tak také člověk nemá být od ničeho oddělen, to znamená, [že je třeba], aby člověk: nesetrvával při sobě samém, ale spíše od sama sebe odstoupil; pak nebude oddělen od ostatních věcí. Neboť je pravda, že nakolik jsi vzdálen od sama sebe, natolik jsi vším a neoddělen ode všeho. Proto také: Nakolik jsi neoddělen ode všeho, natolik jsi bohem a vším, ježto božství spočívá v tom, že je Bůh ode všeho neoddělitelný. Proto člověk, jenž je neoddělen ode všeho, pojímá do sebe božství přesně tak, jako ho pojímá sám Bůh.

Za třetí slůvko „já“ má určitou dokonalost, neboť není ničím vlastním jménem. Je mimo ostatní jména a převyšuje jejich dokonalost, znamenajíc nepohnutost a nedotknutelnost, a tím vyjadřuje, že je Bůh nepohnutý, nedotknutelný a navždy stálý.

Za čtvrté znamená čirou průzračnost božského bytí, jež nemá ve své substanci žádného druhu. Protože dobro, moudrost, a co ještě všechno se o Bohu vypovídá, to vše jsou sekundární aspekty čirého božského bytí, a každé takové spolubytí ho jeho podstatě odcizují. Tak znamená slůvko „já“ čirost božské podstaty, v níž je sám v sobě prostě a bez společníků, kteří pouze od ní vzdalují a odcizují.

A dále řekneme o andělech, co jsem již řekl: že totiž byli učiněni jako boží obraz a jsou jeho zrcadlem, které, nakolik je to jen možné, samo zrcadlí božskou stejnorodost a zobrazuje čistotu nevýslovného tajemství božího a boží skrytosti. A my bychom měli být stejní jako andělé a také bychom měli být obrazem božím, protože Bůh nás ke svému obrazu učinil. Mistr, který chce utvořit obraz podoby člověka, ho nemaluje podle nějakého Kunráta nebo Jindřicha. Protože kdyby ho maloval podle Kunráta, nebo Jindřicha, nemínil by tím obrazem zpodobit člověka, ale právě Kunráta nebo Jindřicha. A kdyby udělal obraz podle Kunráta, nemyslel by tím Jindřicha, ježto, pokud by to mohl a dokázal, namaloval by právě a docela Kunráta, aby si byl úplně podobný. Ale Bůh to umí a dokáže takto dokonale, a proto tě Bůh udělal sobě dokonale podobného a svým dokonalým obrazem. Ale „stejný“ znamená také „vzdálený“ a „nevlastní“. Avšak mezi člověkem a Bohem není vzdálenosti ani odcizení, a proto mu není jen podobný, ale více: Je mu podobný dokonale a úplně a je s ním úplně totéž.

Už nevím a nemohu říci nic více. Tím je tato řeč u konce.

Ale pomyslel jsem si ještě na cestě, že by člověk měl být tak odpoutaný ve svém úmyslech, aby je nezaměřoval k nikomu a k ničemu, než k samému božství; ani k blaženosti, ani k tomu či onomu, ale jedině k Bohu jakožto k Bohu, a k božství, jak je samo v sobě, neboť míníš-li cokoli jiného, božství je vždy při tom. Proto se rozluč se všemi průvodci božství, a pojmi je samo v sobě.

Pomoz nám Bůh, abychom k němu došli. Amen.